

УДК 811.111'37'42

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/79-1-30>

Софія ДОМБРОВСЬКА,

orcid.org/0000-0002-4278-7177

аспірантка кафедри лексикології та стилістики англійської мови

Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

(Одеса, Україна) *sofiadombrovskabrit@gmail.com*

ЛЕКСИЧНІ ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ LAZINESS В АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ

Стаття присвячена висвітленню лексичних засобів вербалізації концепту LAZINESS в англomовному художньому дискурсі. Концепт витлумачують як нашарування ціннісних конотацій на значення слова, тобто як будь-який вербалізований зміст, якому притаманна етнічна специфіка. Концептуальна система визначається лінгвістами як система концептів у свідомості людини, яка відтворює у вигляді структурованих й упорядкованих знань уявлення про світ, дійсність і результати внутрішнього рефлексивного досвіду людини. Лінгвістичне моделювання ознакового розгортання концепту здійснюється системою мовних категорій. Ці категорії різні – прагмалінгвістичні і лінгвосемантичні, лексичні й граматичні, просодичні, але вони не існують ізольовано, вони завжди репрезентовані у вигляді ознакових пучків-кластерів та інших складних єдностей, сторони яких можуть бути з дослідною метою проаналізовані окремо. Ключове слово, що називає концепт, має збігатися з доміантою відповідного синонімічного ряду, містити ядерні ознаки концепту у своїй лексичній структурі, володіти великим обсягом семантичних ознак, характеризуватись високою частотністю у мові. Встановлено, що для концепту LAZINESS таким ключовим словом є слово *lazy*. Стаття містить огляд дефініцій слова *lazy* у лексикографічних джерелах. Аналіз словникових дефініцій уможливив визначення специфіки понятійного компонента концепту LAZINESS. Встановлено, що більшість словникових дефініцій поняття LAZINESS мають негативно-оцінний характер, який ґрунтується на значенні пасивності, бездіяльності, повільності. Проте, має місце й позитивно-оцінне трактування, що передбачає спокійну, розслаблену поведінку об'єкта. Аналіз вибірки англomовного художнього дискурсу дозволив диференціювати ядерні, насколядерні та периферійні лексеми, в семантичній структурі яких присутні семи, що становлять концепт LAZINESS.

Ключові слова: концепт, художній дискурс, лінгвістика, лексема, сема.

Sofia DOMBROVSKA,

orcid.org/0000-0002-4278-7177

PhD student at the Department of Lexicology and Stylistics of the English Language

Odessa I. I. Mechnikov National University

(Odessa, Ukraine) *sofiadombrovskabrit@gmail.com*

LEXICAL MEANS REALISING THE CONCEPT LAZINESS IN ENGLISH FICTIONAL DISCOURSE

The article is dedicated to the definition of the lexical means verbalizing LAZINESS concept in English fictional discourse. The concept has been defined as a layering of value connotations on the meaning of a word, i.e. as any verbalised content that has ethnic specificity. The conceptual system has been defined by linguists as a system of concepts in human consciousness that reproduces in the form of structured and ordered knowledge the idea of the world, reality and the results of the internal reflective experience of a person. The linguistic modelling of the concept's signification is carried out by a system of linguistic categories. These categories are heterogeneous - pragmalinguistic and linguistic-semantic, lexical and grammatical, prosodic, but they do not exist in isolation, they are always represented in the form of certain bundles-clusters and other complex unities, the aspects of which can be analysed separately for research purposes. The keyword that names the concept should coincide with the dominant of the corresponding synonymic series, contain the core features of the concept in its lexical structure, have a large volume of semantic features, and be characterised by high frequency in the language. It has been established that the word *lazy* is such a keyword for the concept of laziness. The article provides an overview of the definitions of the word *lazy* in lexicographic sources. The analysis of the dictionaries definitions has enabled to define the essence of LAZINESS concept meaning component. It has been established that most of the dictionaries definitions of LAZINESS concept are characterized by negative evaluative connotation, based on the meaning of passivity, inactivity, slowness. However, positive evaluative definition is also promoted, which implies an object's calm, relaxed behaviour. The analysis of the data from English fictional discourse data has enabled to differentiate nuclear, nearnuclear and peripheral lexemes, which have in their semantic structure semes, incorporating LAZINESS concept.

Key words: concept, fictional discourse, laziness, lexeme, seme.

Постановка проблеми. Концептуалізація традиційно розуміється як «наскрізний» для різних форм пізнавальної діяльності процес структування знання відповідно до певного набору характерних для певного рівня синтаксичних і семантичних норм. Проблемою концептуалізації фрагментів дійсності засобами мови опікуються такі лінгвісти, як С.А. Жаботинська, І.М. Колегаєва, М.М. Полюжин, А.М.Приходько, О.О. Селіванова, D.L. Medin та ін.

Аналіз досліджень. М.М. Полюжин слушно зазначає, що «хоча концепт – передусім, ментальна одиниця й елемент свідомості, що виступає попередником між реальним світом і мовою, він охоплює і культурну інформацію, у якій вона фільтрується, переробляється й систематизується. Тому концепти утворюють своєрідний культурний пласт, що функціонує між людиною та середовищем» (Полюжин, 215). В свою чергу, С.А. Жаботинська справедливо вказує на те, що концепти, або кванти інформації, містяться не в мові, а в людському мисленні; мова призначена для активації концептів (Жаботинська, 2011). Отже, можна говорити про вузьке (лексичне) та широке (культурологічне) бачення концепту. У широкому розумінні концепт постає як феномен життєвої філософії, як звичайний аналог світоглядних понять, закріплених у лексиці та спрямованих на забезпечення стабільності й безперервності духовної культури етносу, як найважливіша культурно значуща категорія внутрішнього світу людини (Кравченко, 2008; Ковальова, 2022). У вузькому розумінні концепт витлумачують як нашарування ціннісних конотацій на значення слова, тобто як будь-який вербалізований зміст, якому притаманна етнічна специфіка (Жаботинська, 2011; Полюжин, 2015).

О.О. Селіванова визначає концепт як «інформаційну структуру свідомості, різнооб'єктну, певним чином організовану одиницю пам'яті, яка містить сукупність знань про об'єкт пізнання, вербальних і невербальних, набутих шляхом взаємодії п'яти психічних функцій свідомості й поза-свідомого» (Селіванова, 1999: 410).

Концептуальна система визначається лінгвістами як система концептів у свідомості людини, яка відтворює у вигляді структурованих й упорядкованих знань уявлення про світ, дійсність і результати внутрішнього рефлексивного досвіду людини (Селіванова, 2008: 261). Загальне відображення у свідомості «інтегрованого людиною світу» (там само: 259), що лежить в основі світогляду людини, усвідомлюється у лінгвістиці як концептуальна картина світу.

Лінгвістичне моделювання ознакового розгортання концепту здійснюється системою мовних категорій. Ці категорії різноманітні – прагмалінгвістичні і лінгвосемантичні, лексичні й граматичні, просодичні, але вони не існують ізольовано, вони завжди репрезентовані у вигляді ознакових пучків-кластерів та інших складних єдностей, сторони яких можуть бути з дослідною метою проаналізовані окремо (Бігунова, 2003: 9). Саме такий шлях обрано у цьому дослідженні.

Розглядаючи концепти, дослідники намагаються насамперед реконструювати ту суть, яка притаманна лексичним одиницям, у яких вони містяться (Полюжин, 215). Визначення структурних компонентів будь-якого концепту починається з виокремлення ядерної зони та периферії (ближньої та дальньої). Ядерна зона складається з поняттєвої складової, яка генералізує інформацію про об'єкт чи явище. Дослідження поняттєвої складової полягає у виокремленні семантично близьких сем, що інтерпретуються як єдина когнітивна ознака концепту. До зони периферії відносять менш значущі асоціації, дискурсивні смисли з низькою частотністю використання (Кравченко, 2008: 4; Ковальова, 2022: 169).

Концепт LAZINESS та мовні засоби його реалізації потребують комплексного дослідження, але наразі наявні лише поодинокі розвідки з цього питання, зокрема датський психолінгвіст Т. Медсен, проаналізувавши наявні дефініції концепту LAZINESS, доходить висновку, що *лїнь* є дуже примхливим і складним явищем, яке приписується людині на основі доволі суб'єктивних факторів, рідко пов'язаних з зусиллями та мотивацією людини у виконанні конкретного завдання. Т. Менсон вважає, що «характеризуючи інших людей як лїнєвих, мовець розповідає більше про себе і свою культуру, ніж про ту людину, яку вважає лїнєвою» (Madsen, 2018: 302). Казахські лінгвісти описали особливості вербалізації бінарних концептів *працьовитість* та *лїнь* в казахській мові (Aitkulova et.al., 2023).

Отже, вербалізація концепту *лїнь* засобами англійської мови ще не ставала об'єктом окремої наукової розвідки, що забезпечує актуальність пропонованого дослідження, присвяченого класифікації ресурсів англійської мови, що використовуються в реалізації концепту LAZINESS.

Об'єктом спостереження в цьому дослідженні слугує ментальна структура концепту LAZINESS в англійській мові та художній літературі. Предметом дослідження обрано лексичні засоби англійської мови, які вербалізують концепт LAZINESS в англійському художньому дискурсі.

Метою розвідки є визначення лексичних засобів сучасної англійської мови, які реалізують концепт LAZINESS. Відповідно до мети дослідження, з тлумачних словників сучасної англійської мови було зібрано лексеми, що реалізують значення лінії.

Матеріалом дослідження послужили 24 лексеми-найменування LAZINESS, відібрані з лексикографічних джерел. Корпус дослідження становлять 1200 фрагментів англomовного художнього дискурсу, що актуалізують концепт LAZINESS, отриманих методом суцільної вибірки із 75 сучасних англomовних художніх творів.

Виклад основного матеріалу. Як вже було зазначено, концепт може набувати вербалізації різними засобами: лексичними, фразеологічними, синтаксичними, найпоширенішим і продуктивним у тому числі є лексичний, оскільки він передбачає присвоєння імені концепту. Лексема, що має найбільший обсяг семантичних компонентів, які відображають зміст концепту, має певні межі або аспекти, представлені набором сем. І.М. Колегаєва визначає семи як нематеріальні, ідеальні сутності, представлені досліднику як опосередковані матеріальними, а саме вербальними сутностями, тобто словами, що містяться в дефініційних статтях тлумачних словників, інакше кажучи, дефініційними ознаками (Колегаєва, 2018: 123). Лексема, представлена набором сем і актуалізована в різних контекстах вживання слова, є ім'ям концепту.

Ключове слово, що називає концепт, має збігатися з домінантою відповідного синонімічного ряду, містити ядерні ознаки концепту у своїй лексичній структурі, володіти великим обсягом семантичних ознак, характеризуватись високою частотністю у мові (залежно від типу дискурсу, місця спілкування та учасників спілкування) (Колегаєва, 2018; Полюжин, 2015).

Таким ключовим словом, яке збігається з домінантою синонімічного ряду, є слово *lazy*. Розглянемо, як трактується поняття *lazy* у лексикографічних джерелах. Оксфордський словник визначає прикметник *lazy* як *unwilling to work or use energy* – не бажаючий працювати і докладати зусиль; і пропонує кілька «підзначень», зокрема 1) *characterized by lack of effort or activity* – характеризується відсутністю старання та активності та 2) *showing a lack of care* – не докладає зусиль (Oxford Dictionaries online).

Словник MacMillian Dictionary трактує поняття *lazy* наступним чином: 1) *no willing to work or do any activity that needs effort* – не бажаючий працювати і докладати зусиль; 2) *spent relaxing and not involving any activity that needs effort* – розсла-

блений, що не передбачає діяльність, що вимагає зусиль. В останньому випадку до синонімів слова *lazy* відносять *pleasant, enjoyable* и *relaxing* (MacMillian Dictionary).

Згідно зі словником М. Вебстер, прикметник *lazy* має щонайменше чотири значення:

Lazy: 1) *disinclined to activity or exertion: not energetic or vigorous; encouraging inactivity or indolence* – неохочий до діяльності та докладення зусиль; неенергійний, такий, що стимулює інертність, ледарство;

2) *moving slowly, sluggish* – такий, що рухається повільно, інертно;

3) *droopy, lax* – такий, що впав духом, млявий;

4) *not rigorous or strict* – неточний чи невизначений (Merriam-Webster's Dictionary).

Усі значення мають скоріше негативно-оцінний характер, заснований на значенні пасивності, бездіяльності, повільності.

У словнику Лонгмена *lazy* потрактовано як 1) *not liking work and physical activity, or not making any effort to do anything* – такий, що не любить роботу чи фізичну активність, або такий, що не докладає зусиль зробити будь-щось; 2) *a lazy period of time is spent doing nothing except relaxing* – про період часу, проведений у ледарстві, розслабленні (Longman Dictionary of Contemporary English).

За версією Кембриджського словника, поняття *lazy* має як позитивний, і негативний оцінний характер:

Lazy: 1) *(disapproving) not willing to work or use any effort* – (несхвально) не бажаючий працювати або докладати зусиль; 2) *(approving) slow and relaxed* – (схвально) повільний, розслаблений (Cambridge Dictionary).

До синонімів лексеми *lazy* в словниках уналежнюють *idle, indolent, slow, unhurried, measured* (Macmillan Dictionary); *careless, derelict, disregardful, lax, neglectful, neglecting, negligent, remiss* (Merriam-Webster's Dictionary); *idle, indolent, slothful, work-shy, shiftless, loafing, inactive, inert, sluggish, lethargic, languorous, listless, torpid, enervated, slow-moving, slow, heavy, dull, plodding, remiss, negligent, slack, lax, lackadaisical, impassive, good-for-nothing, do-nothing, leisurely* (Oxford Dictionaries online).

До синонімів прикметника *lazy* словник Longman відносить:

1) **idle** – *lazy and not doing enough work* – лінивий, той, що працює недостатньо.

2) **indolent** – *lazy and living a comfortable life* – лінивий, ведучий пустий спосіб життя;

3) **shiftless** – *lazy and having no ambition to succeed or do anything useful with your life* – ліни-

вий, такий, що не прагне досягти чогось або зробити що-л. корисне у житті;

4) **work-shy** – *lazy and trying to avoid any work* – лінивий, такий, що уникає роботи;

5) **slothful** – *lazy and not liking physical activity* – лінивий, такий, що не любить фізичну роботу (Longman Dictionary of Contemporary English).

До синонімів прикметника *lazy* та близьких за значенням слів Кеймбриджський словник уналежнює: *bludger, bone idle, bum around, clock-watcher, deadbeat, doss, indolent, inertia, layabout, lazybones, lie, lie down on the job, loafer, shirker, skiver, slacker, slackness, slob, slug* (Cambridge Dictionary).

Аналіз вибірки англomовного літературного дискурсу дозволяє дійти висновку, що синонімічний ряд лексем, що вербалізують концепт LAZINESS у літературному дискурсі, складають лексеми *clock-watch (clock-watcher), to dawdle, to doss, idle (idly, to idle), to hang about (out), indolent (indolence), inert (inertia), layabout, lax, lazy (laziness, to laze, lazily), to loaf, to loiter, to lounge, to mooch, to moulder, negligent (negligence), shiftless, to shirk (shirker), slack (slacken, slacker, slackness), slob, sloth, slug (sluggish), to twiddle, to while away*, об'єднані загальною семою «який не любить роботу чи фізичну активність».

Ми простежили частотність застосування даних лексем в художньому дискурсі (табл. 1).

Таблиця 1

Кількісна представленість лексем, що вербалізують концепт LAZINESS в англomовному художньому дискурсі

Лексема	Кількість вживань, в %
lazy (laziness, laze, lazily)	33.1
idle (idly, to idle)	20.0
hang about (out)	6.6
slack (slacken, slacker, slackness)	6.2
layabout	4.6
to lounge	4.0
negligent (negligence)	3.5
to dawdle	3.1
loiter	3.1
slug (sluggish)	2.9
inert (inertia)	2.0
slob	2.0
to lax	1.5
indolent (indolence)	1.3
to mooch	1.0
sloth, slothful	1.0
to twiddle	1.0
to doss	0.6
to loaf	0.6

Продовження таблиці 1

to shirk (shirker)	0.6
shiftless	0.4
clock-watch (clock-watcher)	0.2
to moulder	0.2
to while away	0.2
Всього	100

Лексеми *lazy* вважаємо домінантою цього синонімічного ряду за критерієм частотності (33.1% вживань). Ця лексема, а також дієслово *to laze*, прислівник *lazily* та іменник *laziness*, що мають єдиний корінь, у художньому дискурсі використовуються для характеристики не тільки людей, а й тварин, комах, а також явищ природи, наприклад:

• “*I think that copper’s off his head,*” he grumbled. “*He’s cunning and lazy,*” said Colonel Halburton-Smythe. “*And devoid of natural feeling. He’ll probably lie down and go to sleep when we’re out of sight*” (Beaton, 2011: 29) (людина).

• “*The dogs seem to be settling in pretty well,*” Devon said to Nick as she watched the four dogs lolling **lazily** on the rust-colored rocks (Johansen, 2008: 177) (тварини).

• *Smoke rose lazily from chimneys and a group of children were playing on the beach, their cries as shrill as the calls of seabirds* (Beaton, 2017: 77) (природне явище – дим).

Дані лексеми активно використовуються для опису поведінки, способу життя людини, її відчуттів, обстановки:

• *He loved his easy, lazy life and the beauty of the countryside. Apart from his hens and geese, he rented a piece of croft land behind the police station where he kept sheep* (Beaton, 2011: 43) (образ життя).

• *They sat down together on a bench. It was a lazy, sunny scene. A band was churning out selections from My Fair Lady. Families sprawled on the grass. It looked so safe, so English, so far from the violence of the inner cities. Agatha relaxed. Evesham had a laid-back charm* (Beaton, 2009: 98) (обстановка).

Як демонструють наведені приклади, лінь не завжди сприймається негативно: у першому прикладі лінивий спосіб життя характеризується також легкістю та насолодою красою природи, а в другому – герої спостерігають за лінивою, сонячною сценою вихідного дня, коли відпочиваючи почувуються надійно та розслаблено, розвалившись на траві і слухаючи оркестр. Лінь як небажання виконувати свою роботу, бездіяльність, млявість, сприймається позитивно, а лінь як розслабленість, відпочинок від турбот, сприймається позитивно.

Концепт LAZINESS слід інтерпретувати через звернення до еталонів, стереотипів культури, а також моральних цінностей конкретного індивіда. У присвоєнні тому чи іншому концепту позитивних чи негативних рис істотну роль відіграє інтелектуальна оцінка, оскільки стан людини викликається не самою подією, а тим, що суб'єкт думає про неї.

Таким чином, оцінна кваліфікація явищ дійсності, що позначаються в художньому дискурсі як *lazy*, *idle* та ін, повинна спиратися на сприйняття того чи іншого явища суб'єктом, у нашому випадку, персонажем художнього твору.

Другою за частотністю вживання в літературному дискурсі (20.0%) є лексема *idle* та її похідні *idly*, *to idle*, що дозволяє віднести її до ядерних лексем концепту LAZINESS:

• *'I take no notice of gossip, Chief Inspector. It's the curse of village life. The idle chatter of small-minded people doesn't interest me'* (Edwards, 2011: 102) (прикметник).

The phone blared suddenly, shrill and urgent in the quiet room. Blast!

• *'Oh, hullo Bernard. What? No. Sitting idling, you know. What?'* (Dexter, 2009: 60) (дієслово).

• *'I'll see if he can fit it in his busy schedule.'* He chuckled to show that he saw the funny side of her brother's **idleness** and with a wave was gone (там само: 24) (іменник).

Наведемо також приклади інших, менш уживаних лексем, які реалізують концепт LAZINESS у художньому дискурсі:

• *'Look, sweetheart, you please yourself but I'm going to hitch it.'* Sylvia's habit of omitting all final *t's* seemed irritatingly **slack** (Dexter, 2009: 5).

• *The intruder edged down the path. The rain was **slackening** to a drizzle, but the stone flags were as sleek as a ski run. How easy to slip and pitch head over heels into the trench or down the uneven ground towards the silent cottage* (Edwards, 2011: 4).

• *"It didn't get anywhere. It just lay where you dropped it while you and this Highland **layabout** go around persecuting innocent young men"* (Beaton, 2017: 17).

• *He had a sudden picture of Sean, smiling and **lounging** beside the bus, his hands thrust into his trouser pockets, and Hamish Macbeth felt that he could have murdered the man himself for wrecking such innocence* (там само: 54).

Інші виділені лексеми вербалізують концепт LAZINESS значно рідше (0.2–3.5%).

Концептуалізація поняття LAZINESS відбувається також через фразеологізми, серед яких найчастішим є фразеологізм *to hang about (out)* (6.6% вживань):

*Hamish would have put Sean Gourlay out of his mind had he not found him **hanging around** the hotel gift shop where Priscilla worked* (Beaton, 2017: 10).

Висновки. Отже, огляд словникових дефініцій показує, що поняття ліні передбачає як негативну оцінку суб'єктом, а й позитивну. Концепт LAZINESS слід інтерпретувати через звернення до стандартів, стереотипів культури. Лінь як небажання працювати і докладати зусиль, сприймається негативно, а лінь як розслабленість, відпочинок від турбот, сприймається позитивно. У художньому дискурсі оцінне сприйняття персонажем лінивого об'єкта може бути наділене як «плюсом», і «мінусом», і залежить від моральних установок суб'єкта оцінки.

В художньому дискурсі риси ліні приписуються як людям та їхньому способу життя, так і поведінці тварин, комах, і навіть явищам природи.

Ядерними лексичними одиницями, у семантичній структурі яких переважають семи концепту LAZINESS, вважаємо *lazy (laziness, to laze, lazily)* й *idle (idly, to idle)*, близькоядерними – *hang about (out)*, *slack (slacken, slacker, slackness)*, *layabout* и *lounge*, а периферійними – *clock-watch (clock-watcher)*, *dawdle*, *doss*, *idle (idly, to idle)*, *indolent (indolence)*, *inert (inertia)*, *lax*, *lazy (laziness, laze, lazily)*, *oaf*, *loiter*, *mooch*, *moulder*, *negligent (negligence)*, *shiftless*, *to shirk (shirker)*, *slack (slacken, slacker, slackness)*, *slob*, *sloth*, *slug (sluggish)*, *twiddle*, *while away*, семний набір яких може відноситися і до інших семантичних просторів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бігунова Н.О. Рівневе подання концепту часу в усному наративному дискурсі (на матеріалі сучасної англійської мови) : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Одеса, 2003. 22 с.
2. Жаботинська С.А. Лексичні поля й нелінійна динаміка когнітивних структур. *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. Львів, 2011. Вип. 52. С. 1–11.
3. Ковальова К.О. Мотивуючі ознаки лінгвокультурологічного концепта TEXTILE в англійській мові. *Записки з романо-германської філології*. Випуск 1 (48). Одеса, 2022. С. 33–40.
4. Колегаєва І. М. Конструювання номінативного поля концепту: етапи та одиниці. *Записки з романо-германської філології*. Вип. 1. Одеса, 2018. С. 121–127.
5. Кравченко Н.К. Лінгво-когнітивні характеристики концептосфери справедливості в універсальній картині світу. *Наукові записки. Серія: філологічні науки*. Вип. 75 (4). Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2008. С. 3–7.

6. Полюжин М.М. Поняття, концепт та його структура. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство*. № 4. Луцьк, 2015. С. 212-222.
7. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя : Прем'єр, 2008. 332 с.
8. Селіванова О. О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики. Київ : Фітосоціоцентр, 1999. 148 с.
9. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
10. Aitkulova G., Avakova R., Zhantasova Z. The Concept of Diligence / Laziness in the Linguistic Image of the World. *International Journal of Society, Culture & Language*, 11(2) (Themed Issue on Language, Discourse, and Society), 2023. P. 94-102.
11. Beaton M.C. *Agatha Raisin and the Wizard of Evesham*. London: C & R Crime, 2009. 288 p.
12. Beaton M.C. *Death of a Cad*. London: C & R Crime, 2011. 228 p.
13. Beaton M.C. *Death of a Travelling Man*. London: Constable, 2017. 240 p.
14. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/essential-american-english/lazy>
15. Dexter C. *Last Bus*. London: Pan, 2009. 321 p.
16. Edwards M. *The Cipher Garden*. London: Allison & Busby, 2011. 277 p.
17. Johansen I. *Dark Summer*. London: St. Martin's Paperbacks, 2008. 384 p.
18. Longman Dictionary of Contemporary English. URL: <https://www.ldoceonline.com/dictionary/lazy>
19. Macmillan Dictionary. URL: <https://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/lazy>
20. Madsen T. The Conception of Laziness and the Characterisation of Others as Lazy. *Human Arenas*, 1(3), 2018. P. 288–304.
21. Medin D. L. Concepts and conceptual structure. *American Psychologist*, 44(12), 1989. P. 1469–1481.
22. Merriam-Webster's Dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/lazy>
23. Oxford Dictionaries online. URL: <https://en.oxforddictionaries.com/definition/lazy>

REFERENCES

1. Bihunova N.O. (2003) Rivneve podannia kontseptu chasu v usnomu naratyvnomu dyskursi (na materiali suchasnoi anhliiskoi movy). [Level representation of the concept of time in oral narrative discourse (on the samples of contemporary English)]: avtoref. dys. ...kand. filol. nauk. – Thesis for the degree of the Candidate of Sciences in Philology. Odeskyi natsionalnyi universytet imeni I. I. Mechnykova. [in Ukrainian].
2. Zhabotynska S.A. (2011) Leksychni polia y neliniina dynamika kohnityvnykh struktur. [Lexical fields and nonlinear dynamics of cognitive structures]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii filolohichna*. – Scientific Bulletin of Lviv university, Philology, 52. 1–11. [in Ukrainian].
3. Kovalova K.O. (2022) Motyvuiuchi oznaky linhvokulturolohichnoho kontseptu TEXTILE v anhliiskii movi. [Motivating features of the linguistic and cultural concept TEXTILE in the English language] *Zapysky z romano-hermanskoj filolohii: zb. nauk. pr. – Writings in Romance-Germanic Philology: coll. of science papers*, 1 (48). 33–40. [in Ukrainian].
4. Kolehaieva I. M. (2018) Konstruiuvannia nominatyvnoho polia kontseptu: etapy ta odyntysi. [Construction of the nominative field of the concept: stages and units]. *Zapysky z romano-hermanskoj filolohii: zb. nauk. pr. – Writings in Romance-Germanic Philology: coll. of science papers*, 1. 121–127. [in Ukrainian].
5. Kravchenko N.K. (2008) Linhvo-kohnityvni kharakterystyky kontseptosfery spravedlyvist v universalnii kartyni svitu. [Linguistic-cognitive characteristics of the concept of justice in the universal picture of the world] *Naukovi zapysky. Serii: filolohichni nauky: zb. nauk. pr. – Scientific Writings, Philology: coll. of science papers*, 75 (4). 3–7. [in Ukrainian].
6. Poliuzhyn M.M. (2015) Poniattia, kontsept ta yoho struktura. [Notion, concept and its structure] *Naukovyi visnyk Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky. Filolohichni nauky. Movoznavstvo: zb. nauk. pr. – Scientific Bulletin of Lesya Ukrainka East European National University. Philological sciences. Linguistics: coll. of science papers*, 4. 212–222. [in Ukrainian].
7. Prykhodko A. M. (2008) Kontsepty i kontseptosystemy v kohnityvno-dyskursyvniy paradyhmi linhvistyky. [Concepts and conceptual systems in the cognitive-discursive paradigm of linguistics]. *Zaporizhzhia: Premier* [in Ukrainian].
8. Selivanova O. O. (1999) Aktualni napriamy suchasnoi linhvistyky. [Current directions of modern linguistics]. Kyiv: Fitosotsiotsentr. [in Ukrainian].
9. Selivanova O.O. (2006) Suchasna linhvistyka: terminolohichna entsyklopediia. [Modern Linguistics: A Terminological Encyclopedia]. Poltava: Dovkillia-K. [in Ukrainian].
10. Aitkulova G., Avakova R., Zhantasova Z. (2023) The Concept of Diligence / Laziness in the Linguistic Image of the World. *International Journal of Society, Culture & Language*, 11(2), 94–102.
11. Beaton M.C. (2009) *Agatha Raisin and the Wizard of Evesham*. C & R Crime. 288 p.
12. Beaton M.C. (2011) *Death of a Cad*. C & R Crime. 228 p.
13. Beaton M.C. (2017) *Death of a Travelling Man*. Constable. 240 p.
14. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/essential-american-english/lazy>
15. Dexter C. (2009) *Last Bus*. Pan. 321 p.
16. Edwards M. (2011) *The Cipher Garden*. Allison & Busby. 277 p.
17. Johansen I. (2008) *Dark Summer*. St. Martin's Paperbacks. 384 p.
18. Longman Dictionary of Contemporary English. URL: <https://www.ldoceonline.com/dictionary/lazy>
19. Macmillan Dictionary. URL: <https://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/lazy>
20. Madsen T. (2018) The Conception of Laziness and the Characterisation of Others as Lazy. *Human Arenas*, 1(3). 288–304.
21. Medin D. L. (1989) Concepts and conceptual structure. *American Psychologist*, 44(12). 1469-1481.
22. Merriam-Webster's Dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/lazy>
23. Oxford Dictionaries online. URL: <https://en.oxforddictionaries.com/definition/lazy>